

RMK. I.

408

R. M. L.

408.

(Hicinyx. 17-18. l. de
ex utero lev. - Nohany
lev. kisse' schilt.)

408

KIS CATECHISMUS,

A V A G Y

AZ KERESZ- TYÉN HÜTNEC

RE'SZEIRÖL RÖVIDKE' R-
defekben es feleletekben foglaltatott tudomá-
ny, az mint fők tartományokban való

Egyházakban es Iskolákban szoktác-
tanítani az egytigyődeket es a
gyermekeket.

*Szent Irasbéli mondasokkal, es Imagin-
gokkal egyetemben.*

S Z E D E T Ö T

Az Haidelbergai öreg Catekismusbol.

16

07.

HERBORN ABAN

Nyomtatottat Hollos Christof által.

kre egynehány rövidebben formált kérdéseket es feleleteket szedtem ki belőle, ki többet s' ki kevesbet. Mellyek közül enis ez hatvanhatot, egynehány imádságokkal egyetemben, az én Atyamfiainac, és rokonim cselédgyeknec tanuságokra nyomon Magyarol fordítottam, mert az régi Magyar exemplarnac it szerit nem tehettem. Mellyeknec, hateis hasznát veheted Keresztien Olvasó, az tieidnac tanításában, örülök szivem szerint, es Istennek adoc hálát rayta: Kinek legyen örökke dicsőség. Amen. Haydelbergában, Böytelóhónac 12. napjan 1607.

ALBERTUS MOLNAR.

AZ KIS

AZ KIS CATECHISMUS.

ELSŐ KERDES.

Miczoda néked egyetlen egy vigasztalásod életedben es halálodban?

Felelet.

HOgy én mind testfőtől lelkefőtől, vagy élece vagy haloc, nem én enmgamé, hanem az én kegyes Uramnac es megválto Jesus Christusomnac vagyok tulaydona: Ki az ő drágalátos vérével minden en bűneimert teljességgel megfizetvén, engemet az ördögnek minden hatalmából megszabadított: Melljért enis az ő nevében megkeresztelkettem es Keresztýennek mondatom.

2. Kérdés.

Mit kell tenéked tudnod, hogy ez vigasztalással élvén, bodogul lehessen életed es halálod?

Három dolgot: Először, minémüi nagy az én bűnöm es nyavalyám.

Másodszor, miképpen szabaditassam meg minden bűnömből es nyavalyámból.

Harmadszor, mint lehessen háláado az Istennek ez megszabadításért.

A 3

MASODIC RESZ.

Az embernec megszabadulásáról.

9 Kérdés.

Miképpen menekédhetünk tehát meg ez bűn-
tevésekről, és hogy nyerhetünk
ajánlást?

F Megkivánnya az Isten hogy az ő igazsá-
nac elégtételség, vagj mi magunk által, avagy va-
laki más által.

10 Kérdés.

Nem tehetünk-e mi magunk által eleget.

F. Nem lehet: Hanem az adótságot napo-
kint öregbértjük.

11 Kérdés.

Micsoda közbenjárót es megszabadítót kell
tehát keresnünk?

F. Ollyant, az ki egyszerűs mind igaz és tö-
kéletes ember, es igaz Isten legyen.

12 Kérdés.

Miért kellett annak igaz embernec lenni?

F. Hogy mi érettlinc halált szenvedhetne.
Kérdés.

13 Kérdés.

Miért kellett igaz Istennek lenni?

F. Hogy az halált meggyőzhetné, es az örök
életet nekőne megadhatna.

14 Kérdés.

Micsoda az a Közbenjáró, az ki egyszerűs mind
igaz Isten és igaz ember?

F. Az mi Urunk Jესus Christus, az mint az
kereszttyén Hűtnece ágazati minket egy somma-
ban tanitnac.

15 Kérdés.

Mond el tehát az Hűtnece ágazatit?

F. Híszek egy Istenben, mindenható Atyyában,
menynec es földnec teremőiben.

Es Jესus Christusbán ő egyszerűlő fiában, mi
Urunkban, ki fogantatéc szent lélektől, szüle-
téc szűz Mariától, Kénzatec Pontius Pilatusnac
alatta, medfeszitetéc, meghala es eltemettetéc,
Szálla poklokra. Harmadnapon halottaiból föl-
támad. Fölméne mennyekben. űl az minden-
ható Atya Istennek jobbjára. Onnan eljövendő
ítélmi eleveneket es holtakat.

Híszek szent lélekben. Híszek közönséges
Köreszttyén Anyaszent egyházat, Szenteknek eg-

II. AZ EMBERNEC

*gyeséget, Bűnöknek megbocsátárait, testnek
föltámadását, és az örök életet Amen.*

16 Kérdés.

Miképpen osztatnac el ez Hűtnek agazati?

F. Három részre, az első tanít az Atya Istentől, és az mi teremtetésünkről: Másodica az fia Istentől, és az mi megváltásunkról: Harmadica az Szent Lélek Istentől, és az mi megszentelésünkről.

17 Kérdés.

Mivel hogy csak egy Isteni állat vagyon, miért nevezed ez hármat: az Atyát, az Fiút és az Szent Lelket?

F. Azért hogy az Isten az ő Igéjében magát úgy jelentette ki: hogy ez három különböző Izmé-lyec legyenek amaz egy igaz és örök Isten.

AZ ATYA ISTENRŐL.

18 Kérdés.

*Mit hiszsz, mikor azt mondd hogy, Hiszek az mindenható Atya Istenben, menynek és föld-
nec teremőjében?*

F. Hiszem hogy az mi Urunk Jesus Christus-nak örökké való Szent Atyja, ki az mennyet és földet minden benne valokkal egyetemben, semmiből teremtetette, és az ő gondviselésével megtartja.

MEGSZABADULÁSARÓL.

tartja és igazgattja, a Christusért az ő Szent Fiaért ennékem Istenem és én atyám, ki nekem mindendolgokat, mellyeknek nélkül eitemben szükölködném megad, és minden gonoszt az mi én raytam elendic, nekem jomra fordít.

AZ FIU ISTENRŐL.

19 Kérdés.

Miért mondatik az Isten Fia Jesus-nak, az az, idvözítőnek?

F. Azért hogy minket bűneinkből megszabadítván idvözít.

20 Kérdés.

Hogy tudod és honnét vagy bizonyos, hogy ő téged idvözít ezen?

F. Az Szent Evangeliomból mellj az Hűtnek agazatiban vagyon befoglalva.

21 Kérdés.

Miért nevezetetic Christus-nak?

F. Azért hogy megkenetöt: azaz, az Atya Istentől rendeltetett és ez vilagra küldetett igaz prophetaul és tanítoul: Es ő nekem olly Főpapom, ki érettem önmagat föláladozta, és nekem az Atyánál szőljölom: Es én királjom, ki engem ez világon vezérrel, miglen engemet végre hozzá veszen az örök idvőségben.

AZ SZENT LELEK ISTENRŐL.

22 Kérdés.

Mit hisz az szent Lélekről?

F. Először, hogy ő egyenlő örök Isten az Atyával és Fiúval. Másodszor, hogy ő nekem is adator, úgy mint igaz vigasztalo, ki engem megfentel; Christusban való hit és imádkozást indít szívemben, és az hitnek minden gyümölczét plantálja én bennem.

23 Kérdés.

Miképpen vagy megigazult az Isten előtt?

F. Csak az Jესus Christusban való igaz hűt által, melly által büneim meg vadnac bocsátván, ugj hogj csak az Christus elégtétele legjen Isten előtt az én igazságom, és én azt csak az hűt által vehetem el.

24 Kérdés.

Miczoda az igaz hűt?

F. Bizonyos ismereti az Isten attyai hozzánc való akarattyanac, és erős hiedelme az ő kegyelmes ígértetnek az mi idvözítő Christufunk által.

25 Kérdés.

Miért nem lehetne az mi jó czelekedetinc az Isten előtt mi megigazulásunc, vagy annak valami része?

F. Azert

F. Azert hogj még az leg job czelekedetink is nem színte tökéletfec, és bünnel vadnac megferteztetvén.

26 Kérdés.

Nem érdemlenec tehát semmit az mi jó czelekedetinc, maga lám az Isten mind it, s mind az jövőendő életben, megakarja azoknac jutalmát adni?

F. Az á jutalom nem érdemből, hanem kegyelemből adatic,

~~~~~
AZ SZENT SACRAMENTOMOKRÓL,
á vagy Szentseges Jegyekről.

27 Kérdés.

Miczodák az Sacramentomoc?

F. Láthato igaz Isteni jegyce és peczétec, mellyec az Evangeliom mellé adattanac nekünk bizonságul és erősségül-hogy minekünk az Isten, á Christusnac á kereltfán véghezvit égyetlen egy áldozattyaért, biutünknek bocsánattyaát, és az örök életet az ő kegyelméből ingyen, és ayándékon adgya.

28 Kérdés.

Nemde mind az Ige es mind az Sacramentomoc, azon egy Christusra, és azon idvefégnec egy fundamentomára igazitnake?

A 7

II. AZ EMBERNEC

F. Ugyan azonra: Mert az Christusnac' éret-
tinc adator igaz teste, az Evangeliomnac és á
Szent Sacramentomnac bizonyos kénceze.

29 Kérdés.

*Hány Sacramentomat szerzet Christus az.
Uy Testamentomba?*

F. Kettőt. Az Szent Keresztseget és á Szent
Vaczorát.

AZ SZENT KERESZTSEGROEL.

30 Kérdés.

Miczkoda az Szent Keresztseg?

F. Nem valami köz vízi fordó, Hanem Sacra-
mentoma, avagy Isteni igaz jegye az Uy testamen-
tomnac: melly engem bizonyosá teszen, hog' én
az Christusnac és az keresztyni gyülekezetnec
tagja vagyoc, és az mint én külsőképpen vízzel
megöntőztettem, akképpen mofs és tiszít meg
engem Christus belsőképpen az ő verével min-
den bűneimből, és engem Istenbéli fűságra, és
uy életre ugyan szül.

31 Kérdés.

Holhatta ezt meg Christus?

F. Az keresztsegnec rendelésében, melly ek-
képpen vagyon: *Mennyetek el, és tancizatoc min-
den népeket, megkeresztelven őket. Atyanac, Fiu-*

nac

MEGS; ABADULASAROL.

*nac és szent Léleknec nevében. Az ki hiend és
megkeresztelkedendic, üdvözül, az ki pedig nem
hiend kárhozic.*

Ez igéret ismét előforog, midőn az irás ez ke-
resztseget, ugyan születés főördésénec és az
bűnőc elmosásánac nevezi.

32 Kérdés.

Meg kellé az kis gyermekeket keresztelni?

F. Megkell. Mert ökis mint szinten az véne-
az Isten kötésében foglaltatnac, és az ő gyüleke-
zeti közzé tartoznac.

AZ JESUS CHRISTUSNAK
SZENT VACZORAJAROL.

33 Kérdés.

Miczkoda az Szent Vaczora?

F. Másodic Sacramentoma, vagy Sentséges
jegye az uy Testamentomnac: melly azokért ren-
deltetőt, az kie á Christusban nevekédnec és
őregbőlnec. Holot az Ur nem pusztá kenyeret és
bort nyuvt, hanem inkább bizonyitya és megerő-
sítiazt, hogy az ő testét erettinc adta az halálra,
bűneinknec megbocznátyaért, és szinte azon
testével és kiöntöt verével érte es itattya az mi
lelkünket az örök életre.

Mellyik az Isten törvénye?

F. Imez: Az Isten szola mind ezeket
az igéket:

Az első paranczolat.

En vagyoc az te Urad Istened, ki az Egyiptom-
mnac földéből kiboztalac tégedet: Ne legyen
te néked én előttem idegen Istened.

Másodic paranczolat.

Ne csinály magadnac saragot képet, es sem-
mi hasonlatosságot azoknac formájára, mellyek
oda fel az égben vadnac, se azoknac formájára
mellyek az földön itt alat vadnac, se azoknac,
mellyek az vízben az föld alat vadnac. Ne ha-
joly meg azok előtt, es ne tisztellyed azokat,
mert én vagyoc az te Urad Istened, erős bozfszu
álló, ki megbüntetem az Atyaknac vétkeket az
fiakban, harmad es negyed iziglén, azokban az
kic gyűlölnec engemet. Es irgalmasságot cze-
lekefsem ez eriglen, azokkal a kic engemet sze-
ret nec, es megtartýac az én paranczolatimat.

Hármadic paranczolat.

Az te Uradnac Istened nec nevét hiába ne
vegyed.

vegyed, mert nem hadya az Ur büntéfnélkül
azt, az ki az ő nevét hiába vézsi.

Negyedic paranczolat.

Megemlekezzél az Szombatrol, hogy azt
megszentellyed. Hat napon munkalodgyál, es
minden dolgodat elvégezzed. Heted napon az
te Uradnac Istened nec Szombattiya vagyon,
semmi dolgot ne tégy, se te, se fiad, se leányod, se
szolgád, se szolgálóleányod, és semmi barmod, se
az te jovevényed, melly az te kapud közt va-
gyon. Mert hat napon teremte az Ur az men-
nyet es az földet, a tengert, es mind azokban
valo állatokat, es megnyugovéc heted napon,
azért megáldá az Uraz Szombatot es megszen-
tele azt.

Octodic paranczolat.

Tisztellyed az te Atyádat, es á te Anyádat,
hogy bozfszu ideig ély az földön, mellyet az te
Urad Istened ad tenéked.

Hatodic paranczolat,

Ne öly.

Hetedic paranczolat.

Ne paráznaikodgyál.

51 Kérdés.

Mit kíván Isten az hatodik paranczolatban?

F. Az öldöklésnek megtiltásán arra akar Isten minket tanítani, hogy ő az gyilkosságnak gyökereit, az irigységet, gyűlölséget, haragot az bűnösü állása való igyekezésetigen gyűlöli; Es hogy mind ezek ő előtte mint egy titkon való gyilkosságok legyenek.

52 Kérdés.

Mit akar az hetedik paranczolat.

F. Hogy minden patáznafag az Istenről megalkoztatott, megtilt annakokaért, minden tisztátalan magaviselet, szót, gondolatot, kívánságot, gyönyörtséget, es mindent, valami embert afféle buja kívánságra indithatná.

53 Kérdés.

Mit tilt meg Isten az nyolczadik paranczolatba?

F. Nem csak az lopást tiltja meg es az ragadozást, melyeket az Uraság es az biro megbüntető, hanem az Isten, lopásnak nevez minden álnokságot es csalárd fortélt, melyek által felebarátainc marhájat mienké akarjuc tenni.

54 Kérdés.

Mit akar az kilencedik paranczolat?

F. Hogy én minden hazugságot es hamis mondat,

mondást, úgy mint az ördögnek tulaydon dolait, az Isten kemény haragjára nézven eltavozással.

55 Kérdés.

Mit kíván az tizedik paranczolat?

F. Hogy még csak az legkisebb kívánságis egy gondolatis, az Istennel akar melly paranczolatya ellen, soha ne jöjön az mi szíveinkre.

56 Kérdés.

Miért predikáltattya Isten illy keményen az tizedik paranczolatot, halám ez életben, azokat senki tökéletesen meg nem tarthattya?

F. Először hogy az mi bűnös természetűt napról napra jobban jobban megismerjűc, es igazságunkat az Christusban keressűc. Másodszor, hogy az Istennel könyörögjűnc az szent élethez kegyelméért, hogy napról napra inkább inkább az Istennel képer, es neki kedves életre meggyűtassunc.

A Z I M A T S A G R O L.

57 Kérdés.

Mond el az könyörgő Imátságot?

F. Mi Atyánk ki vagy az mennyekben, mentélség meg á te neved. Jöjön el az te or-

26 HALAADOSAGROL.

szágod: Legyen meg a te akaratod, mint az menyben, úgy it ez földön is. Az mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Es bocsásd meg az mi vétkeinket, miképpen miis megbocsátunc azoknak az kik mi ellenünk vétkeztenec. Es ne vigy minket az kísértetbe: De szabadícz meg minket az gonosztól, mert tiéd az ország, az hatalom, az dicsőség mind örökre, Amen.

58 Kérdés.

Miért paranczolta az Christus, hogy az Istennek igyen szollunc: Mi Atyánk ki vagy Én.

F. Hogy mi bennünk fűi félelmet es bizodalmat indítana az Istenhez, tudni illic, hogy az Isten atyánk lőtt minékünk az Christus által.

59 Kérdés.

Miczoda az első kérdés?

F. Szenteltetés meg az te neved, az az: Adgyad hogy mi téged igazán megismerheszünk, es téged minden dolgainkban szenteljük, diczük, és magasztaljuk.

60 Kérdés.

Miczoda az második kérdés?

F. Jöjjen el az te országod, az az: Vezérelly minket az te igéd es szent lelked által.

61 Kér

HALAADOSAGROL. 27

61 Kérdés.

Miczoda az harmadik kérdés?

F. Legyen meg a te akaratod, mint az menyben, együtt ez földön is, az az: Adgyad hogy az mi tudaydon akaratunkat hátra hadgyuc, es az te egyetlől jo akaratodnak, minden ellene mondas nélkül engedjük, az mint az Angyalok a menyben czelekeztenec.

62 Kérdés.

Miczoda az negyedik kérdés?

F. Az mi mindennapi kenyerünket ad meg nekünk ma, az az: Adgy minékünk testünk táplálata minden hasznos és szükséges dolgokat.

63 Kérdés.

Miczoda az ötödik kérdés?

F. Bocsásd meg az mi vétkeinket, miképpen miis megbocsátunc azoknak az kik mi ellenünk vétkeztenec; az az: Az Christus vére hullasaért tulaidonicz minékünk az mi bűneinket, az mint miis az te kegyelmes voltodnak ez jelét éhezitic bennünk, hogy az mi felebaratinknak szívből megbocsátunc.

64 Kérdés.

Miczoda az hatodik kérdés?

B 2

F. Es ne vigy minket a késeztetben, de szabadícz meg minket a gonosztól. az az: Mivel hogy az ördög, ez világ, es az mi tulaydon testünk, nem szünne meg, minket késértetni es ostromlani, tarcz meg minket es erőszcz az te szent lelked nec ereje által, hogy azoknac hatalmasón ellenőc alhassunc.

65 Kérdés.

Miképpen végezed elez könyörgést?

F. Mert tiéd az ország, az hatalom, az dicsőség mind örökke. az az: Mindézeket azért kérjütc tétőled, hogy te, ugy mint királyunc, mindenekkel birvan, minékünc minden jokat meg akar szadni, es megadhat sz. De ugy hogy azok által nem mi magunc, hanem az te szent neved diczértésécc mind örökke.

66 Kérdés.

Mit részen az Amen?

F. Az Amen azt részi, hogy igazan es bizonyal ugy kell lenni.

VEGE.

Egy néhány ékes mondásoc es intéfec az szent írásbol, mellyekből minden megtanulhattya miképpen kellyen kineknek uszuben es hivatalaban magát viselni.

Ez világi Fejedelmeknek.

Most azert ti királyoc legyetec es jesszec, ti földnec birai tanullyatoc: Szolgallyatoc az Urnac felelemben, es őrtullyatoc néki rőttegsben. Pál. 2.

Szünnyetek meg az gonofságnac czelekedetitől, tanollyatoc jot czelekedni, igyekezzetec az igazságra szabadiczatoc meg az nyomorultat, oltalmozzatoc az törvénben az árvát, es az özvegy nec pórit folygyetec. Efaiz. 1.

Itélő Biráknac.

Válassz az nép közzül kegyes férfiakat, Istenfélőket, igazmondokat, kie gyűlölic az fősvénseget, es tegyed azokat előttéc járokka, azok tegyenec itéletet mindenkoron. Exodi. 18.

Jol megláslatoc az mit czelekecszec, mert nem ember képeben ítéltes, hanem az Urnac

képében, ki az itéletben veletlec leszen. Azert az Urnac félelme legyen raytatoc, okkal czelekedgyetec es szorgalmatosnac legyetec: Mert az mi Urunknál Istenünknel ninczen hamisság, sem szemely válogatás, sem ayándéc vétel. 1. Chron. 19.

Uraknac es jobbágyoknak.

Minden lélec az felső hatalmagságnac engedelmes legyen, mert ninczen hatalmagság hanem Istentől, és a minemő hatalmagságoc vadnac Istentől rendeltetec. Azert valaki ellene támad az hatalmagságnac, az Isten rendelkezénec támad ellene, az kie pedig ellene tamadnac, ő magok büntetést szerezec magoknak.

Mert az fejedelmec nem az jo czelekedőknek, hanem az gonoszoknak vadnac rőttegésekre akarjé nem félni a hatalmagságtól: czelekedgyet, es diczéréted leszen arról: Mert Isten szolgálja ténéked jodra: Ha gonoszt czelekedel, féltőle, mert nem ők nélkül viseli az fegyvert mel Isten szolgálja, Isten bosszujanc megálloja azokat az ki gonoszt czelekedendic. Annakokaért szűkség engedni, nem csak az bosszú állástól való félelemnec okaért, hanem az lelki esmeretértis. Mert azért fizettek adótis, mivelhogy Istennel szolgálai, kie az Isteni szolgálatban foglalatosok &c. Rom. 13. 1. Petri. 1.

Eláz.

Házaz Férfiaknac.

Férfiac szerezestec az ti feleségeket, miképpen Christifus szerezte az anya szentegyházat, &c. Ephes. 5.

Férfiac szerezestec az ti feleségeket, es nelegyetec azoc ellen mérges kedvőek. Colos. 3.

Az férfiac együtt éllyenec az ő feleségekkel, mint illic értelmes emberekhez, az aszszonyi állati edénec, mint erőtelemnec tiszteléseget tévén, mivelhogy mind együtt azokkal örökösökis vadtoc az életnek kegyelmében: hogy az ti imátkozástoc meg ne bántasséc. 1. Pet. 3.

Házaz Aszszonyoknak.

Ti aszszonyi állatoc az ti látat Uraitoknak engedelmeseke legyetec, mint az Urnac. Mert az férfiu feje az ő feleségénec, miképpen az Christifus feje az anya szentegyháznac. Ephes. 5. Colos. 3.

Az aszszonyi állatoc engedelmeseke legyenec az ő férjeknek, hogy ha valakic nem engednécis az igénec, az ő feleségeknec szentéletek által az igenélkül megnyerettelesenec, minec utánna látangyác az ti tisztá es Isteni félelemmel való életereket. Melly aszszonyi állatoknac ékeksége ne legyen külső, melly vagyon hayoknak föltekérésében, arannac viseléseben, vagy szép palástoknak öltözetében: hanem az szívben elötyetöt ember, az szeléd es czenesé léleknek rothadatlanságában melly az Isten előt böczületes. Mert amaz szent, es Istenben bizo aszszonyi ál-

éggel legyetec az. ti szolgáitokhoz. Ephes. 6.
Colos. 3.

Közönféléggel az ifjúságnac és egyebeknek.

Ne tevelegyetec: sem az. paráználkodoc, sem az. balvány. imádóc, sem. házasságrontoc, sem lo-poc, sem főlvényec, sem téfzegelec, sem szidalmazoc, sem ragadozoc, az Isten országának örökségét nem birjac. 1. Cor. 6.

Ti ifjak engedelmeskek legyetec az véneknek, és mindnyájan egymásnac engedelmeskek legyetec, alázatossággal ékefélék legyetec belől, mert az Isten az. kevélyeknek ellenenc áll, az alázatósoknak pedig adgja az ő kegyelmét. Alázzátoc meg azért magatokat az Istennek hatalmas keze alatt, hogy titeker. alkalmas idöben fölmagasztallyon. Minden gondorokat ő reája vessétec, mert ő. néki gondgja vagyon ti róllatoc. 1. Pet. 5.

Az szűz Leánzoknak.

Külömböznek ezek: az férhez ment asz szonyi állat, és az szűz Leánzó. Az ki férhez nem ment zorgalmatos az Vr dolgaiban, hogj tífara legyen mind testében, mind lelkében. 1. Cor. 7.

Az Öszvegy asz szonyoknak.

Az melly asz szonyi állat valoban özvegy, és egjedül vagyon: bizic az Istenben, és foglalatos az. könyörgésekben, és imátságokban éjyel és nappal. Az melly pedig len bujaságban él, az ol-lyan

Iyan élven meghólt. Ezeket annakokaért meg-mongjad, hogj legyenec fejjhetetlenec, nem hi-volkodoc, hazúdozoc, nyughatatlanoc, czaczo-gók haszontalan dolgokrol. 1. Tim. 5.

MINDEN EMBEREKNEG.

Summája az Isten törvényenec.

Szeressd az te Vradat Istenedet tellyes szived-ből, tellyes lelkedből, és tellyes elmédből, és min-den erődből. Ez az első és nagy paranczolat. Az másodice pedig hasonlatos ehöz: Szeressd az te felebaratodat mint te magadat: Ez két paranczo-latban függ mind az törvény és az Prophetac irása.

Summája az Evangeliumnac.

Vgy szerette Isten ez vilagot, hogj az ő éggj-etlen egj születer fiat adná, hogj minden valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök ele-tet vegjen. Johan. 3.

Igaz beszéd ez, és mindenképpen méltó mely-höz ragazkodgjunc, hogj az Christus Jesus jöt ez világra, hogj az bünösöket megtartaná, kie közzül első én vagjoc. De azért könyörült en raytam, hogj én bennem elsőben meg mutatná. Jesus Christus minden kegyelmességét, hogj lenné példájúl az ő benne hívőknek.

örök életre. 1. Tim. 1.

Vegy.

KÖVETKEZNEC EGY.

NEHANY KICZIN GYER-
mekeknek való imátsagoc.

REGGELI IMATSAG.

Mindenható kegyelmes Atya Isten, hálákat adunc te néked hogy minket ez éjjel illj kegyelmessen megőriztél, es ez máj napot adrad ér-
nünk: Kertünk teged, boczásd meg mi nékünk, az te szerelmes fiadert, az Jესus Christufert minden bűneinket, es adgiad minékunc az te sz: lelked-
nek kegyelmét, hogj e; egész napon te neked híven szolgálhassunc. Tarc; meg es otalmaz testünkben
lelkünkben, es erőfic; meg az ördögnek minden kéferteti ellen es őriz; meg ege; életünkben min-
den veszedelemtől, az mi Urunc Jესus Christus-
nac általa, Amen. Mi Atyanc ki vagi, &c.

ESTVELI IMATSAG.

Ur Isten mi mennyei szent Atyanc, hálákat adunc te néked hogi minket ez máj napon illj kegyelmessen megőriztel es megtartottál: Kerunc tége-
det, boczásd meg minékünk mindennemű bűne-
inket az te szerelmes fiadért az Jესus Christufert.
Es otalmaz meg testünkben lelkünkben minden
fertelmességtől, es őriz meg minden veszedelem-
től,

IMATSAGOC.

től, hogy még aluvasunk az te dűic; őfegedre le-
gyen. Engedgj kőnnjébséget es vigasztalást min-
den betegeknek es kéfertetben kefertő sziveknek,
Az mi Urunc Jესus Christusnac általa, az ki min-
ket igy tanított könyörgem:

Mi Atyanc ki vagi, &c.

Híjcek egy Istenben, &c.

ETEL ELŐT VALO

IMATSAG.

*Mindeneknek szemeite reád néz nec Ur Isten, és te
adsz azoknak eledelt alkalmas időben. Megnyitod
az te kezedet es betöltesz minden élő állatot az te
jovoltodból.*

Mindenható es irgalmas Isten, az ki mindene-
ket teremttétél, es Isteni erőddel megis tartasz es
eltaplasz mindeneket, ki az Izraél népet az pusztá-
tában éltetted es taplaltad, adgiad minékünk sze-
gény szolgálidnac az te Isteni áldásodat, es szen-
teld meg ezeket a te ayándékidat, mellyeket mi
az te bővleges jovoltodból véstünk, hogj azokkal
mértéklertesen es szentül éljünk az te Isteni aka-
ratod szerint; Hogy innétis esmerhecsünk teged
mi atyancnac es minden joknac kutfejenec len-
ni, és kereszűk kivaltképpen az te igédnek lelki ke-
nyerét, mellyel az mi lelkeink taplaltatnac az örök
életre, Mellyet minékünk megszerzettél az te sze-
relmes fiadnac az mi Vruc Jესus Christusnac
szent vére által:

Mi Atyanc ki vagi, &c.

Ekképpen int minket az mi Urunc Christus
S3: Luc. x x i r. részében:

*Megotalmazzatoc magatokat, hogy valamikor
meg ne nehezdedgyenec az ti szíveitec, tobzodásnac
részegségenc es ez világi szorgalmatofságnac miatt
es nagj birtelen rátoc jöjjon az a nap, mint egy töör.*

ETELUTAN VALO HALAADAS.

*Igy paranczol az Vr, Moses örödic könyvénc 8.
részében: Mikoron éyendelés megelégendendel, há-
lakat adgy az te Vradnac Istenednec, Es meglássad
hogy sóba el ne feletkezzél az te Vradrol Istenedről
hogy meg nem tartanád az ő paranczolatit.*

Ur Isten mi menyeyi sz: Atyanc, hálákat aduné
te néked mindennémti nagj es veghetetlen jo te-
temenyidért, mellyeket véltűnc szüntelen az te
bővleges kezeidből, Es hogy minket megtartasz
ez földön éltünkben bővleggel megadva min-
deneket az mik nélkül szükölködűnc. Kiválkép-
pen pedig hogy minket ugyanon szűltél az örök
életnec reményégre, mellyet nékűnc kijelenter-
tél az szent Evangeliom által: Kértűnc téged oh
irgalmas Atya Isten, ne engedd hogj az mi szí-
vűnc ez elmúlando es földi dolgokhoz ragazkod-
gyanac, hanem oda főlemelkedvén menyeyiek-
ről gondolkodgyanac, elvárva önnét fellől az
mi üdvözítő Jésus Christusunkat, miglen ő az
kódókben megjelennék az mi megljabaditá-
sunkra. Mi attyank ki, &c.

VALA-

VALAMENNYIVEL HOSZSZAB

IMATSAGOC.

Imátság, minéc előtte ember reggel dolgához kezd.

O Örök mindenható irgalmas Isten, hálákat
adunc te néked hogy minket ez eyjel illj ke-
gjelmessen megöriztél, es ez napot adad érnűnc:
Kérunc teged otalmaz meg ez mai napónis min-
ket, es adgyad minékunc az te szent lelkednec
kegjelmét, hogj mind ez egez napot olly dolgok-
ban foglalhasluc, mellyek tenéked kedvesec le-
gjenec. Es a mint már az te napodnac fényével ez
egez vilagot megvilagosít, azonképpen az te
szent Lelkednec fényéségével vilagosít meg az
mi homáljos elminket, hogj az te igazságodnac
utaitól se jobkéz felé se balfele ki ne térjűnc: Es
teged, az ki minden dolgainkat látod, szüntelen
szemeinc előt tartsuc, Tegyed minden czeleke-
detinknec látóját es büntetőjét esmerjűnc es fél-
ljűnc. Es semmitől inkább ne őrizkedgyűnc, ha-
nem hogj teged illy kegjelmes attyánk, sem mi-
ben meg ne bānczunc. Valamhez kezdűnc es
akarmit vegezjűnc, mindenkor ez legjen fő szan-
dékunc, hogy mindeket, egjedűl az te tisztessége-
dre es egyebeknec hasznokra igazicűnc es ren-
dellyűnc. Annakfelette mivel hogj minden üd-
vesleges tanácok, es illendő alkalmatofságoc, es
minden dolgoknak bodog véghez vitelei te nala-
vadnac, adgyad hogj mind ezeket csak te töled
kerjűnc elvarjunc es elvehessűnc.

Enged meg ezis, ô mi kegyelmes atyánk, hogy ez életünkre való szükséges dolgokért ne szorgalmatos kodgyunc, es ne munkalodgjunc annyéra, hogy azonközben az mennyieikről elfelelkeznének, avagy ajókra valóban gondot nem tartanának: hanem adgjád, hogy, mindenkörkeresztic először az te országodat és annac igazságát, semmit abban nem kérlekdvén, hogy ha ekképpen czelekeztűnc, minékunc mindeneket meg adandasz. Otalmaid es ôrizd meg az mi gyarlotestűnket, es lelkűnket, eppiczei minket az te szent lelkednec értelmével es erejével, az Sattannac ennnyi fok kétferteti es reanc törése ellen. Szabadiedz meg minket minden félelemtől es veszedelemtől, mellyec minden szempillantásban köntyitlűnc forognac. Es mivelhogy semmi hason, valami jort elkezdentűnc, hogha jól véghez nem visztűnc, kértűnc téged hogy minket nem csak ez máinapon végj az te otalmadban, hanem ez utánis egész életűnkben telj minékunc vezertűnc es otalmazonc. Es az te ayándékidat, melljeket az te jovoltodból es igralmadból mivelletűnc szegény bűnösökkel, érdemtűnc felet közlöttel, öregbizced bennunc es erősized: miglen minket az mi Vruc Christussal való tökelletes eggyeségben viendsz, az ki igaz fényes napja az igazságnac, es az mi lelkűnket örökké megvilágosítja es végheterlen bodog örömmel betölti. Aldmég tovább, es ted foganatosá az te sz: E vangeli-

geliodmodnac predikallását, roncz meg az ördög-nec minden czelekedetit: Erősized meg minden lelki pasztorit es fejedelmit az te népeidnec. Vigasztally minden nyomorultakat, es szomorú szívket. Hogy pedig mind ezeket es egyéb szükséginkre való jokat, töled megnyerhesztűnc, bo-czásd meg nekűnc minden bűneinket az te szermes fiadert az Jესus Christusert. Az ki nekűnc megigerte, hogy te bizonnal mindeneket megadandasz minékűnc valamit az ô nevében te töled kérendűnc, es annakkokaert meghatta hogy ekképpen könyörögjűnc:

Mi atyánk ki vagy, &c.

Engedgyed meg szent kegyelmedből, hogy az te szent akaratod szerint elhesztűnc, mellyet minékűnc az te törvényedben megjelentettél, es ez tiz paranczolatban vagy on befoglalván:

Az első paranczolat.

En vagyoc az te Urad Istened, &c.

IMATSAG.

MINEKELOTTEMBERLEFEKEN-
NI MEGYEN.

UR Isten mi mennyei szent atyánk, hálákat adunc te neked hogy minket ez máinapon es életűnknek minden ideiben, illy kegyelmessen

ez oraiglan megtartottal, es ennyé fok es nagy jótémenyiddel szerettél. Es mivel hogy az te Istentől bölcseségedből, az etzakát az nyugodalomra engettetd, az mintá napot az munkára rendelted: kérünk azért teged, hogj adjad az te szent lelkednek kegyelmét, melly által ugy nyugodgyunc testünkben, hogy az mi sziveinc az te szerelmedben ébren maradgyanac; es hogy minden, világi szorgalmatoságot ugy tehelszűnc le, erőtelenséglünknek szükségessé megkönnyébitésére, hogj te rolad soha el ne felelkezzűnc: hanem minden időben az te kegyelmességednek, es jovoltodnac emlékezeti nalunc szűntelen megmaradgyon: Hogj az mi lelkeinc esmeretinek is az testnek külső nyugodalomával egyűit, belső es lelki nyugodalma leheffen. Adgyad annak felőtte, hogj az mi aluvásunc ne legyen mértékletlen az mi testünknek restségére, hanem csak az mi erőtlen természetünknek megtartására, hogy oltán alkalmatosbac lehefszűnc az te szolgálatodra. Oeriz meg testestől lelkestől minden fertelmesség ellen, hogj még aluvásunk is az te szent névednek dicsőségére leheffen. Es minek utánna ez máji napotis nem keves vérkekkel mulattuc el, (mivel hogj szegény gyarlo bűnösök vagyunc) kérünk teged, hogy az miképpen etzaká az fetéséggel minden eltedetic es elröytetic; azonképpen te is az te nagy kegyelmességeddel fedezd el es temesd el minden mi bűneinket, hogj mi azok miatt az te sz-

te színed elől el ne vettelszűnc. Adgy nyugodalmat es nyuycz vigasztalást minden betegeknek, es késértet miat kefergő sziveknec; Az mi Urunk Jesus Christusnac általa, az ki minket igy tanita könyörgei.

Mi atyanc ki vagy &c.

Hűsek egy Istenben, &c.

KOEZOENSEGES MEGVALLASA

AZ BÜNNEC, MELLY PREDI-

katio előtt mondati.

MIndenhato, igaz es irgalmas Isten, jól esmerjűcs Isteni felséged előtt megvalluc, hogj mi szegény nyavalyás bűnösök vagjunc, romlóságban es gyarloságban fogantartunc es születettűnc, minden gonofságra haylandoc, es semmi jora nem vagjunc illendőc: Es hogj az mi bűnös életünkkel az te szent paranczolatidat szűntelen ártalhágjuc, es tégedet ellentűnc haragra ingerlűnc, es az te igaz ítéleted szerint, reanc vonszuc az örök kárhozatot.

Bánnyuc azért szivűnc szerint, hogj mi téged illy kegyelmes atyánk, enniszer megbántortunc, vádollyuc magunkat, es utálluc bűneinket, könyörögven alázatosson, hogj az te irgalmaságod jöyön mentségére az mi nyavalyás voltunknac.

Könyörtily raytunc, oh irgalmas és kegyes Isten, és bocsásd meg az mi bűneinket, az te szerelmes fiadnac az mi Urunc Jესus Christusnac szent halálaért, es adgyad minékünc az te szent lelkedet, az ki minket taniczon bűnös voltunknak tellyes szivből való, esméretre, bűneinknek megbánására es azoknac gyűlölésére, hogy ekképpen az bűn mi bennünc megölettsécc es eltöröltéssé: Es hogy mi ny életre fölkelvén, igazságnac es szentségnek gyűmölcsét teremtzünc, jobbulásunkat bizonyítván jo czelekedésinkel, mellyek tenéked legyenec kedvesec azon mi Urunc Jესusért Christus.

Ezeknekutanna czelekedgyed azt bennünc, hogy az te akaratomat szent igéből igazán esmerhesünc, es innét tanolljunc, nem mi magunkban sem valami teremtet állatban bizni: hanem egjédül csak te benned minden remenységűnket helyhezterni, hogi bizonyos és erős legyen az mi vigasztalásunc: Es hogy az mi bűnös es ó emberi teimésséttünc, minden kívánságival egyetemben, naponkint inkább bennünc megfelfizéssé; Es mimagunkat te néked Uyes szent áldozatul bėjelenczünc az te szent nevednécc diczétetre, felebaratunknac épptüetire es lelkűnk necidvésségire, az mi Urunc Jესus Christusnac általa, Az ki minket igy tanitot

könyörgei:

Miatyank ki vagj, &c.

Imáság

IMATSÁG, AZ MELLY PREDIKATIO UTAN MONDATIC.

ORök mindenható irgalmas Isten, ne hadd az te szentséges nevedet az mi bűneinkért gyalázattal illeteni; mert egybökképpennis teged elégge megbántunc, midőn az te igédnec, az mint kellene, nem engedünc: Es midőn tudatlanságunkkal, halaadatlanságunkal es zugolódásunkal minden nap az te haragodat ellenünc fölindítunc, es ekképpen magunknac méltó bűntetést szertünc: Mindazáltal, oh mi kegyelmes Urunc, könyörtily mi raytunc az te nagy irgalmasságodért, adgyad hogi bűneinket igazán megismerjünc, valoban megfussuc, es életűnket megjobbiczuc. Támaszd föl es erősícc meg az te népédnec sejedelmét, hogi az fegyverrel, melljet kezében adtál, törvén szertünc álljen az joknac oralmazásokra, es az gonoszoknak felelmekre es fenjetejkökre.

Bíjrad es bátoriczad az te anyaszent egházadnac lelki pásztorit, hogy az te szent igédet igazán es alhatatoson hirdessécc, es minden ő tisztekben hűséggel eljárjanac. Orizz es órtalmaz meg minket minden czalardságtól es hitetlenségtől. Szégyenicz meg es tegy semivé minden gonosz es álnoc tanácsokat es lefelkedéseket, mellyek az te anyaszent egházad es szent

igéd ellen találtnac és inditatnac. Ne vond meg töltinc az te szent igédet, és az te szent lelkedet ne vedd el mi töltinc. Támasz és szerez mi benninc igaz hitet, békesség türeft és alhatatóságot. Légy segedségül az te szegény nyomorult anja szent Egiházadnac, és szabadícz meg azt minden kegyetlenségtől és gyalázattól. Vigasztalj meg mindeket, az kic testekben vagj lelkékben keletőseget és sanjaruságot szenjvednec. Adgjad minectinc az te békességedet, az te szerelmes fiadért, az mi Urunc Jესus Christusért, az ki mi néktinc az te akaratomról, illjen kétségnélkül való igéretet tőt: Bizonj mondom néktec, valamit kérendetec az Atjától az én nevemben, megadgya néktec. És erre való biztunkban min-ker igy taníta könyörgeni:

Mi Atyánc ki, &c.

Enged meg aztis hogj alhatatósson megmaradjunc, és gjaporodgjunc, amaz igaz, és ez világ kezdetitől fogva reanc származot keresztyén hitben, és az által naprolnapra inkab inkab re-
Jესu hestinc az Christussal és az ő javaival:

mellj hitöt szájjal és szível megvalván,
ekképpen szoktunc el-
mondani:

Hiszek egi Istenben, &c.

VEGE.

Elmence

ELMENCE BUZGO IMATSAGRA
valo fölinditása.

OH fölleges Ur Isten, az ki mindeneken uralkodol, és mi töltinc fiaidtól megkévánod azt, hogj téged igazán megismerjinc és segedségül hívjunc: kérlec teged vilagosícz meg raytam az te szerelmes színedet, és légy kegyelmes ennekem. Nyisd meg az én ayakimat, hogj en az te diczeredet hirdethellem. Te vagy egyedül az bölcz anitó mester: igazícz el az te elközödöt, és ícícz el az én nyelvemert: vilagosícz meg es gerícsdől az én szívmert, és minden erőt az mely a bennem vagyon, hogj téged igaz Istent, és minden joknac bővséges megadójar, igazán tisztethesselec, magasztalhaslalac, és rolad vallaft tesszec. Oh en Istenem tégy élő rag java engem az Jესus Christus testénec, hogj en igazán ő benne lye, és teged méltán diczerthesselec és magasztalhaslalac minden hív keresztyeneknec seregiben.
Távotzas el mindent en tölem, valami tene-
nem tetzic én bennem, és valami engem ter-
te előtied és elidegenet te tőled. Adgy meg

mindent ennekem, valami engem tehozzad intez, kivalképpen penig adgy igaz es Keresztien igyekezet minden en dolgaimban. Adgy ennekem szivbeli indulatot es figyelmetesleget az en imadságomban, hogy en teged mind azokkal az kik teged lélekben es igazsáiban hivnac segedségül, hittel, szeretettel es jo remenssel imadhassalak. Adgy czendesz es ahétatos szivet ennekem az en könyörgéseimben, hogy elseleythesec mindent valami engem meghaborithatna, es az Istenre valo figyelmeteslegtől másuva tétirene. Engedgyed Uram, hogy teged en Istenemet valóban es meltságon szon diczirjelec, aldgyalac es imadgyalac. Noked hálákat adgyac minden jóvaidert, irgalmadert, es jo téteményidert mellyeket érdemem fölet en velem bővségesen közöl. Adgyad hogy szivem szerint örvendezhesec minden te czelekedetidben, hogy en te noked helt adgyac bennem valo czelekedésidre az te Isteni kedved szerint. Hogy az en gyarlóságomban magamat igazan megfismerjem, en magamat valóban vadollyam es megfedgjem, hogi az te kemény ítéletedert eltavoztathassam. Adgy meg mindent ennekem valami az igaz könyörgésre kívántatic, magam viselésében tisztelgecs es tisztaságot, el memben vilagos es ahétatos figyelmetesleget. Szivemben lelkemben buzgólagos elmélkedést, erős hiedelmet az te szent igedben es ígértetdében, tellyes sziböl valo bizodal

ma

mat es remenséget az te jóvoldodban es irgalmadban. Adgyad hogi tellyes akarattal, buzgó kívánsággal es nagy szeretettel vehessim el az te irgalmadat es kegyelmedert, Es hogi mindenféle hasznos es szükséges dolgokert, nagy alázatoson es türelmestlen egiedöl czak te hozzad esedezzem: hogy teged minden egieb hiv keresztjenekkel diczerhesselec, aldhassalak, imadhassalak, es neked hálákat adhassac. Oh Ur Isten halgasd meg könyörgésemet, es az en kialsáfom jussón elődben,
Amen.

SYMBOLUM ATHANASII.

Avagy:

*Athanasiusnac a Szent Háromság egy bizony
örök Istenről való Vallástétele: Mel-
lyet szerzet Christus születése után
333 esztendőben.*

Alamelly ember iduözülni akar: mindenek-
nec előtte sűükség hogy a Kereszttyén hű-
tőt vallyá.

Mellyet a ki igazán es éppen meg nem tar-
tand: kefégnélkül örökké elvést.

Ez kedig a közönfeges Kereszttyeni igaz I-
sten hogy az egy Istent Háromságban, es az Három-
ságot eggyeségben tiszteltyüic.

A szemelyeket egymástól megválasztuán. Es
az allatot el nem osztuán.

Mert külömb az Atyanac szemelye: külömb
a Fiue, külömb a Szent Léleké

De az Atyánac, es Fiunac, es a Szent Lélek
nec egy Istensége vagon: egjenlő diczósége
örökké való fölsége.

Minemő az Atya; olljaten a Fiu : olljaten
Szent Lélec.

Teret

Teremtetlen az Atya, teremtetlen a Fiu: terem-
tetlen a Szent Lélec.

Örökké való az Atya, örökké való a Fiu: örök-
ké való a Szent Lélec.

Mértékletetlen az Atya, mértékletetlen a Fiu
mértékletetlen a Szent Lélec.

Örökké való az Atya, örökké való a Fiu: örök-
ké való a Szent Lélec.

Demaga nem három örökké való: hanem egy
az örök Isten.

Azmint nem három teremtetlenec, sem há-
rom véghetetlenec: de egy teremtetlen es egy vég-
hetetlen Isten.

Azon módon mindenhato az Atya, minden-
hato a Fiu: mindenhato a Szent Lélec.

Demaga nem három mindenhato: hanem
a mindenhato Isten.

Azonkeppen Isten az Atya, Isten a Fiu: Isten
a Szent Lélec.

Demaga nem három Istennec, hanem csak
egy az Isten.

Azonkeppen UR az Atya, UR a Fiu: UR a
Szent Lélec.

De azért nem három Urac: hanem csak egy
Ur Isten vagjon.

Mert a mint kereszttyeni igazság szerint erre
keresztítettinc: hogy mindenik személjt Istennec
es Urnac vallyuc.

Azonkeppen három Istent auagy Urat valla-

nunc: á Keresztényi hitnec, méltósága szerént megültatunc.

Az Atya senkitől nintsen: sem teremtetett, sem született.

A Fiu tulaýdon czac az Atyától vagyoni: nem lett, sem teremtetött, de születött.

A Szent Lélec az Atyától es Fiuól nem szerzetött: sem teremtetett, sem születetett hanem szarmazic.

Egy azért az Atya nem három Atyác, egy á Fiu nem három fiac: egy á Szent Lélec, nem három Szent Lekec.

Es è háromságba semmi nintsen előb való sem utolsó, sem nagyob, sem külféb: De mind á tellyes három személyec egyenlő öröcké valóc, es egymashoz való egyenlőséggel vadnac.

Vgy á mint immár odafől megmondotruc: hogj mindenképpen az Isteni egjeség az Háromságban: es az Háromság az egjeségben tisztetetic.

A ki azért iduözül ni akar: ecképen való értelmegjen á szent Háromságról.

De szükseg az örök iduőséghez: hogj ember á mi Vrunc Jesus Christusnac meg testesületesit tökelletesen hidgie.

Ez azért az igaz hit, hogj hidgjüc es valljuc: hogj á mi Vrunc Jesus Christus az Istennec Fia, Isten es ember.

Istenségé szerént az Atyanac állatjaból örök üdökneec

dökneec előtte született: embersége szerént kedig annyianac állatjaból üdö szerént született.

Egész Isten, egész embertökös lelekből es embertestből lévén.

Hasonlatos: az Atyához Istenségé szerént: külféb az Atyánál embersége szerént.

Ki illehet hogj Isten es ember: Demaga nem kettő, hanem czac egy Christus.

Egy pedig nem az Istenségneec testté való változtatásául: De az emberségneec Istenségre való fölvetelüel.

Egj á Christus mindenestől fogua, né az ő allatjanac elegjítésüel: De személyenec egjeségéb.

Mert mi keppen az okos Lélec es á test egy emberrazonkeppen az Isten es ember egy Christus.

Ki á mi iduőségünkért kint szenuede: pokolra szállott, harmad napon halottaiból föl tamadott.

Fölment mennybe, ül az Atya mindenható Istennec iobiára: Onnan leszen megjóuendó, itélmi eleueneker es holtakot.

Kincc elövetelére minden emberekneec az ő restteckel föl kell tamadnioc: es az ő tulaidon czelekedetéktről szamot kell adnioc.

Es á kic hitből iot czelekedtenec, az örök életre mennec: á kic kedig gonosz czelekedtenec örök tűzre mennec.

Ez azért az igaz keresztény hit: mellyet valaki bizonynal es tökelletesen nem hiend, alaltan fogua nem iduözülhet.

AZ POENITENTIAROL ES HIT-
RÖL MICHAEL STARINUSE.

Notaja: Nagy banatban David mikorom-
vala. Vagy, Fohazkodom hozzád
Uram.

Mennyi fokat szol az Isten embernek,
Véget verne soc féle büneinek,
Mert idele leszen az ítéletnek,
Az gonoszoc njiluan pokolban mennec.
1 Iregj ördög el vezte ez vilagot,
Hogj meg czala ama elsö Adamot,
Or el vezte tüle az menyorszagot,
Es heljette ada az örök poklot.
3 Cudalatos Istennek nagj haragia,
A bünökket hogj ő melly igen banja,
Bizonfsága fok czapafa ostora,
E vilagnac nagy szantalan sok kinnja.
4 Halal vagjon mind ő szeles vilagon,
Sohol senki nem marad ez vilagon,
Nem változik ez Isten sem aranyon,
De rartozic hogj ő egjsier meg halljon.
5 Azert küldé az Ur Isten szent Fiat,
Meg váltana mint teremtet allatjat,

Es el venne rolunc ő nagj haragiat,
A pokolnac öröкке valo kinnjat.
6 Ez nem czoda hogj az büiben te esel,
Denagj czoda hogj az büiben te fekszel,
Büineidből hamar ki nem fejtözl,
Es csak az egj Christusban nem öltözl.
7 Lam mind ezzel csak keueset gondolnac,
Az emberec esz nec isznac alusz nac,
Az bünökben fottig mind meg holtanac,
Es töbire lam mind meg vakultanac.
8 Sokan halljac az Istennek mondasat,
De vgj veszic mint egj czufnac mondasat,
Söt nagj sokan hamisolljac mondasat,
Ráioc várjac ő nagj tüzes haragiat.
9 Tudgjad ember hogj meg büintet az Isten,
Ha meg nem tersz te büineidből itten,
Azt alitod talam hogj ördög ninczen,
Gonoslagban azert vagj telhetetlen.
10 Az bünöknek fő jutalma az halal,
Szent Palirja hogj az az örök halal,
Kivel minden az pokolra ala szál,
Büineitül valaki it meg nem vál.
11 Roszas vagj te esigen mezitelen,
Higgjed nem megj menyorszagaban ek keppen,
Kerlec teged hogj ne essel ketsegeben,
Hanem bizzal Christusnac erdemeben.
12 Igereti ez bizonyjal Istennek,
Hogj valaki veget vet büineinek,
Christus által kellemetes Istennek.

Oerököse leszen öté életnec.

13 Nagysoc helyen esküszic az Ur Isten,
Ne fektügic czac az ember büneben,
Hanem bizzec ö kegyelmességeben,
Es nem veti büneit szemeiben.

14 Valtozas nincz Istennek böszedebe,
Valamit mond igaz meg áll mindenbe,
Jai azoknak kie nem bizzac ezekben,
Mert minnjajan öltöz nec az ördögben.

15 Siuas riuas es nagj fog czikorgatas,
Az pokolban leszen öté kinloda,
Kerlec ember hogj most eletedhez lás,
Hogj ötécke olzta te meg maradhas.

AZ POGANY ELLENSEG ELLEN.

Az 86. Soltar Franciai notájára.

URaknak Ura nagj Isten,
Kittisztel minden Keresztjen;
Megvallyuk büneinket,
Kökkel bantunc tegeder.

Kikert te nagy haragodat,
Im érezzük ostorodat,
Mellyel minket fanyargatz,
Ellenséggel nyomorgatz.

2 De bannyuk mi büneinket,
Sirattyuk fok esetinket,

Es

Es szent fiadert kertinc,
Kegyelmeg meg minektinc.

Otalmaz meg ellenfejtől,
Pogány népek fegy verétől,
Kegyelenec hatalmát,
Veddel rolunc igáját.

3 Oerökögedben jövenec,
Nagy pusztasagot tövenec,
Falut varaft templomat,
Kibben halgáttuc szodat,

Rontnac, pusztitnac, égetnec,
Edes hazankbol kivernec.
Tegedis ingerlenek
Mint hanem birnál vélek.

4 Holt testek az te szentidnec
Eltemetetlen hevernec,
Szaggattyak az madarac,
Es hirtzallyak az vadac,

Ezek mia az vér ontas,
Szellyel mint patak viz folyas,
Ezzel üznec czuffagot,
Ufam lasd megez dolgot!

5 Az te aldott szent nevedert,
Roncz megez meltatlanlagert
Az dübös ellenfeget,
Ki szidalmaz tegedet.

Allj böszszut az poganjokon,
Ne jargallyanac szajokon,
Rettencz meg ö sziveket,

C 5

Es veddel erejeket.

5 Hogy sörnyen megremillyenec,

5 Teged eszékben vegyenec,

Mondván: Ez a nagy Isten,

Ki nepevel jól teszen:

Lattuk már hatalmasságot,

Ertitk magunc bolondfagat,

Karja oly erős raytunc,

Hogy meg sem mozdulhatunc.

7 Fölsegéd ezt czelekedgye,

Nevénec düczölegére,

Ki inner öregböllyön,

Es meszse ki teröllyön,

Hogy tegedet minden nepec,

Nagy Istennek esmerjenec,

Ki jól tehetz mindennel,

Nepedet nem hagyódel.

8 Azert csak te read nezünc,

Midőn ranc tör ellenszünc,

Es öldöz fegyverével,

Te biztat szent lelkedvel.

Mert te viaskodol értünc,

Es töled megöriztetünc,

Kit mindenec meglatnac,

Oerölven jó voltodnac.

9 Kit engedgyen az Ur Isten,

Es erről mondassac, Amen,

Neki advan halakat,

Nyuytsak matlagunkat.

Mind

Mind addig mig ő eljövend,

Nyavalyanknac veget vetend,

Es menyekben fölviszen,

Amen Amen Ugy legyen.

HAZASSAGROL VALO ENEC.

AZ 65. SOLTAR notajara.

KEzdetben hogy Isten Adamot

Képére teremte,

Rea boczáta nagy mélyálmot,

Es czontyát kivövé,

Kiből egy aszszonyi állator

Szerze szerelmessen,

Es Adamnac ez feletárfot,

Ajánlá kegyessén.

2 Mondván: Eggyütt élyetec hiven,

Es szaporodgyatok,

Engem ti szellyetec süntelen,

Törvényem tartásátok.

Minden teremtet állatokon

Ti Uralkodgyatok,

Halakon es az madarakon

Légyen hatalmatoc.

3 Minden gyümölcsével élyjetec

Ez paradizoinnac,

De paranczalotom tegyétec,

Mellyel im Megtiltlat:

Hogj az jó es gonosz tudásnac

Fáját ne bántásatoc,

Mert ha békét nem hattoc annac,
Halállal meghaltoc.

4 O melly bodogul elhetvala
Az einberecz helyben!
Hol Istennek kedvében vala,
Artatlanul élven,

De lám amaz mérges kigyórol
Ottan megezaláték,
Es megfolytatván nagy fok jotol,
Az halálban esék.

5 Ennek ő merge elragada
Szívünkre elménkre,
Es tellyesfégel elárada

Minden nemzetségre,
Az Isten ez dolgot megfjánvan,
Fiat értünck kiildé,

Ki dolgunkat megigazitvan,
Bűntünket eltörle.

6 Hálá legyen az jó Istennek
Oerökken örökke,
Hogy pokolnac, halálnac, bűnnecc
Erejét eltöre.

Hadgya hogy járjunc ő utában,
Mellyet nekünck mutat,
Es megáld minket s' országában
Bodogságra juttat.

7 Engedgye ezeket tinektek
Az teremő Isten,
Hogy foká együt élhessetek,

Nagy

Nagy jó szerenczében.

Es házasságtoknac gyümölczét
Láthassátoc jokor,
Kic veletek az Urnac nevét
Diczérjék mindenkor.

V E G E.

C 7

A Z H I V E R N E K R E G V E L I
K Ö N Y Ö R G E S E K A Z A N Y A S Z E N T

Egyháznac sűklegiert.

Notaia:

*Nagy hálà adassal magasztallac teged én
Istenem, &c.*

*Az imadság mellyből ez enek szerez tetőt, oda föl
vagy on az 39 levelelen.*

HAlat adunc neked mindenható irgalmas Ur
Isten,

Hogy ez elmúlt eijel megőriztél minket ke-
gyelmessen,

Es ez mai napot adtad ernűnc à mi életünk-
ben.

2 Könyörgűnc teneked, otalmaz meg ez na-
ponnis minket,

Es szent lelked által igazgassad lelkűnkete-
stűnket,

Hogy te kedued sjerent viselhesűnc à mi ele-
tűnket.

3 Miként ez vilagot meg vűitöd à napnac fe-
nyével,

Az mi sziűűnknekis sètetsegét es homalyat
vűodd-el,

Es vilagosíts meg mi elműnket à te szent Lel-
keddel.

✠ Ne

4 Ne hadgy eltavoznunc Uram nekűnc az te-
törvenyedtől,

Szent igazságodnac megjelentőt igaz ősvenyé-
től,

Ne hadgy elszakadnunc semmi okkal az te sz-
igedtől.

5 Add bizonnyal hinnűnc, hogy rea nesz min-
den dolgainkra,

Czelekedetűnkre, beszédűnkre es gondola-
tűnkra,

Es itelet napian előallunc mind à szam adafra:

6 Engedd aztis Uram, hogy félhesűnc te Isten-
segedet,

Es senkit ne féllyűnc olyan igen mint te föl-
segedet,

Hogy semmi dologban meg ne bantsuc Atya-
kedvedet.

7 Valamihez kezdűnc ez vilagi czelekede-
tűnkben,

Mindenkor ez legyen eltököllet akarat sz-
vűnkben,

Hogy diczõtesséc à te neved à mi életűnk-
ben.

8 Aztis meggondollyuc hogy hasznallyunc fe-
lèbaratűnknac,

Es miért hogy csak te vagy vezére à mi tanat-
sűnknac,

Adgy előmenetet jo sjerentsét à mi szande-
kűnknac,

9 Kegyelmes Szent Atyanc, es vilagi fok farad-
laginkban,

Ez életre valo nyughatatlan nagy fok gond-
inkban,

Ne hadgy elcsüggedntünc az mennyei joknac
dolgaiban.

10 De minden időben legelőször à te orszá-
godat.

Mi tellyes szíutinkból köuethetsünc te igassa-
godat,

Nagy bizonnyal várva ezec utan à te alda-
sodat.

11 Otalmazzad Isten eyiel nayppal mi gyarló
testünket,

Irgalmaflagodbol tarts meg Atyanc mi bűnös
lelkünket,

Es az ördög ellen Szent lelkeddel erőfits be-
nünket.

12 Latod minden felől à retteges meg emeszt
benünket,

Menni veszedelem kefergeti à kerezyeneket,
Czendefits el azert felelmünket es veszedel-
münket.

13 Mit használ továbbá te előttd à jot elke-
zentünc,

Ha minden naponként vigyazással abban nem
éppölünc,

Segits

Segits azert minket minden ioban hogy ne-
rekedhesünc.

14 Végy otalmad ala nem czac ez nap de min-
den időben.

Legy te mi Hadnagjunc es vezértünc tellyes
életünkben.

Míg megkoronazod mi feitünket az örök é-
letben.

15 Te megszánal minket bűnöseket veszet
embereket,

Kic nem érdemlettünc Szent Fiadban hogj így
szerefs minket.

Es enni focjockal ő erette tisztelnél bennün-
ket.

16 Azert mig béitunc az örömré melljre min-
ket hiatal.

Es à mi feitünkkel eggjé lesztünc à Christus Ie-
sussal.

Kit igaz nap fényül hiueidnec te aiandekoztal.

17 Adgy minden időben igaz iambor lelki
Pasztorokat,

Kic te szentigeddal legeltesd à te iuhaidat,
À te Lelked által vezerellyed, à te fiaidat.

18 Tedd fogatofsa mi szíutünkben à te be-
szededör.

Rontsad ez vilagon te az által à czalard ördö-
göt

Es szerezz magadnac nagy büséggel min-
döntü hiucköt.

19 Agy jo Feiedelmet, jo Vrakat, iambor tisz-
tartokat,

Adgy igaz Birakot, Istenfélő iambor polga-
rokat,

Isteni erőddel igazgassád az ő tanársokat.

20 Hogj nagy sziuec szerent szerethessec à te
szent neuedet,

Minden ereieckel szolgálhassac te szent fölfe-
gedet,

Es jo törüenyekkel otalmazác à te népeidet.

21 Irgalmaisságodbol legy kegyelmes min-
den bünösöknek,

A szegény rabokat szabadits meg kic el eped-
tenec,

Minden nyomorultat egyebetis à kic kese-
regnec.

22 Legy kegyelmes Attyoc az aruaknac es az
őzüegjeknek,

Legy vigasztaloioe à kóroknac es az bete-
geknek,

Az uton jároknac legy otalmoc es kegyes ve-
zérec.

23 Hogj töled ezeket megnyerhesüic, bocz-
ald meg bününket,

A Christus Jესufnac szent neuciert halgafs
meg bennünket,

Es à mint igerte ő erette add meg kérésünket.

Vége.

AZ

AZ HUSZONHARMADIC

S O L T A R.

AZ Ur az en pafztorom, azért semmiben meg
nem fogyatkozom.

Gyönyörtiséges es füves helyeken legeltet
engemet, es kies vizek mellè vífzen engemet.

Az en lelkemet megvidamittyá, es vífel engé-
met az igazságnac őfvenyin az ő neviért.

Még ha sziute az halálnac árnyékánac völgyé-
ben járokis, nem félce az gonofztól: mert te en
velem vagy: Az te veszfzöd es az te botod vigaz-
tálnac engemet.

Aztalt sjerjesz en előttem azok ellen kic enné-
kem ellensegim, meghizlalod olayjal az én feje-
met, es megtöltöd az en poháromat bővfégeffen.

Sőt még bizonnyal az te jóvóltoz es irgalmas-
ságod követnec engemet életemnec minden
idejében, és lakożom az Úrnac házában hořsžu
ideiglen.

I ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
 tart Az LXXXVI. SOLTAR.

A H Aycz le Vram az testiledet, halgas meg engem,
 rok gemet, Mert nyomorult és szegény vagyok én.

1 Tarcz meg az én életemet, mert te szentet
 2 gjoc, tarcz meg én Istenem az te beened bizo-
 fzei szolgádat.

1 Könyörtily én raytam Vram; mert te hozzád
 ged kiáltok minden napon.

1 Vidamicz meg az te szolgadnac lelkét, mert az
 2 én lelkemet csak te hozzád emelem fel.

den Mert te Vram jo vagy es kegyelmes: es sok ir-
 galmasságú az okhoz kic téged segédsegül hívna.

ten Figyelmezzel Vram az én könyörgesemre, és
 1 halgaid meg az én könyörgesémne befzedet.

reg Az én nyomorúságomnac idején, segédsegül
 hívna tégedet: azért halgas meg engemet.

özi Ninczen Vram senki az Istenek közöt olyan
 1 mint te, es az te dolgaidhoz hasonloc ninczenec.

gel Minden népec az mellyeket tereintettél eljő-
 nec, es az te országadat imadgyac Vram, es dicső-
 zér séget adnac az te Nevednec.

afó Mert nagy vagy te: es czuda dolgokat czele-
 kezel egjedül.

me Mutatd meg nekem Vram az te útadat: Jaro-
 az te igazságodban: erőszic meg az én lelkemet az
 te nevednec felelmére.

Tisztellec tégedet Vram Isten tellyes szivem
 szierint: es diczöttem az te nevedc. öröcké.

Mert:

